

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

780

Vragen van de leden **Fokke** en **Jacobi** (beiden PvdA) aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over *het bericht dat illegaal afval door gemeenten wordt gedumpt*. (ingezonden 15 oktober 2012).

Antwoord van staatssecretaris **Mansveld** (Infrastructuur en Milieu) (ontvangen 11 december 2012).

Vraag 1

Kent u de berichten «Afval illegaal «gedumpt» door overheid» en «Gadget-gekte is profijtelijk voor illegale handel Ghana»?¹

Antwoord 1

Ja, die zijn mij bekend.

Vraag 2

Is het waar dat grote hoeveelheden elektronische apparatuur «illegaal naar dubieuze sloopplaatsen in Afrika en China» verdwijnen? Zo ja, hoe kan dat en wat gaat u doen om dit tegen te gaan? Om welke hoeveelheden gaat het naar uw schatting? Zo nee, wat is er dan niet waar?

Antwoord 2

Mij is niet bekend dat grote hoeveelheden elektronische apparatuur illegaal naar het buitenland worden verhandeld.

Indien gemeenten zelf een deel van hun elektronisch afval verhandelen, is er geen zicht op wat er met dit afval gebeurt, omdat het niet geregistreerd wordt. Recent onderzoek van producentenstichting Wecycle (www.wecycle.nl/futureflows) stelt dat ongeveer 3% van het afgedankte afval in de illegale export terecht zou kunnen komen. Dit is veel lager dan de in de Telegraaf genoemde 10–20%.

Mijn ministerie spant zich al jaren in om illegaal afvaltransport terug te dringen en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) onderhoudt contacten hierover met de autoriteiten van de belangrijke bestemmingslanden in Azië en Afrika.

Jaarlijks worden in Europa honderden illegale afvaltransporten tegengehouden²

¹ De Telegraaf, 12-10-2012

² Eindrapport van het project IMPEL-TFS Enforcement Actions II, IMPEL 2011, TK 27 664, nr. 67

waarvan een deel betrekking heeft op elektronica-afval. Hoe groot de stroom illegaal afval is, is niet aan te geven. Het gaat immers om een illegale stroom die zich onttrekt aan het zicht.

De (voorloper van de) ILT heeft de afgelopen tien jaren een groot aantal acties en interventies uitgevoerd in de inzamel- en verwerkingsketen van afgedankte elektrische en elektronische apparaten. De aanpak en resultaten staan beschreven in het rapport «Evaluatie en vooruitblik ketenproject elektrische en elektronische apparaten 2010 – VROM-Inspectie». Dit rapport geeft een compleet overzicht van alle activiteiten en de resultaten van de afgelopen jaren.

De inspanningen richtten zich op meerdere schakels in de keten zoals milieustraten, kringloopwinkels, elektronica-winkels, handelaren, locaties waar containers worden geladen en exporteurs. Het evaluatierapport geeft aan «dat het Nederlandse aandeel in de hoeveelheid illegale geëxporteerde elektronica afval sinds 2008 afneemt. Aangezien de intensiteit van de handhaving in de havens in die jaren niet wezenlijk is veranderd, is dit een indicatie dat de handhavings-inspanningen gericht op het indammen van de stroom afgedankte elektronica uit Nederland vruchten beginnen af te werpen».

Ik beschik, vanuit de Europese regelgeving, over twee manieren om het probleem aan te pakken.

1. De handhaving van de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) is en blijft een belangrijke taak binnen het afvalveld. Met de EVOA-controles in de havens geeft de ILT, in nauwe samenwerking met de douane, invulling aan het toezicht op de laatste schakel in de elektronikaketen. Deze controles blijven noodzakelijk om dumping in met name Afrika en enkele Aziatische landen te voorkomen.
2. In juli 2012 is een grondige herziening van de Europese richtlijn voor elektrische en elektronische apparatuur (WEEE) vastgesteld. Nederland moet deze wijziging vóór 14 februari 2014 implementeren in nationale regelgeving. In de nieuwe WEEE zijn bijvoorbeeld meer handhavingsmogelijkheden opgenomen.

Samen met stakeholders (gemeenten, producenten, verwerkers en detaillisten) bekijk ik de komende periode hoe de richtlijn zodanig geïmplementeerd kan worden dat de keten verder gesloten kan worden en (illegale) lekken verder teruggedrongen kunnen worden.

Ik verwacht dat over circa een half jaar de ontwerpregelgeving de vaststellingsprocedure in gaat, waarbij is voorzien in een voorhangprocedure voor het Parlement.

Vraag 3

Gaat er inderdaad afval, afkomstig van Nederlandse gemeenten, buiten de door de overheid erkende kanalen om, naar een illegaal circuit? Zo ja, kan dat strafbare feiten met zich meebrengen en welke zouden dat kunnen zijn? Waarom maken gemeenten gebruik van dat illegale circuit?

Antwoord 3

Gemeenten moeten hun afval afgeven aan inzamelaars die een vergunning hebben of op de lijst van inzamelaars (VIHB lijst) staan. Geven ze hun afval aan anderen af, dan is sprake van een illegale afgifte.

Bij apparatuur is niet zo zeer sprake van afgifte aan een illegaal circuit, maar van afgifte aan inzamelaars en verwerkers die geen onderdeel uitmaken van het Wecycle circuit (zie het antwoord op vraag 4).

Vraag 4

Wat is de juridische status van het convenant over de inname en opslag van e-waste dat in 2011 door Wecycle en ICT-Milieu (namens de producenten en importeurs), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD) is afgesloten?

Welke gemeenten komen dit convenant niet na en wat zijn de consequenties daarvan?

Antwoord 4.

Wecycle heeft in 2009 met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD) een convenant afgesloten. In dit convenant is afgesproken dat de gemeenten alle afgedankte elektrische apparatuur afgeven aan Wecycle en dat zij daarvoor

een kostendekkende vergoeding krijgen. Met op één na alle Nederlandse gemeenten heeft Wecycle vervolgens een afgiftecontract afgesloten. Uit onderzoek dat Wecycle de afgelopen 2 jaar heeft laten uitvoeren naar de mate waarin gemeenten hun afspraken nakomen, is gebleken dat 16% van de gemeenten een deel van het elektronica-afval met restwaarde verhandelt aan andere partijen. Dit is, volgens Wecycle, in strijd met hun overeenkomst, wat een privaatrechterlijke zaak is. De consequentie is dat er geen zicht meer is op wat er met dit afval gebeurt, omdat het niet geregistreerd wordt.

Vraag 5

Hoeveel gemeenten hebben een contract met Wecycle voor het afnemen en verwerken van e-waste? Hoeveel gemeenten houden zich niet aan dat contract? Welke gevolgen kan het niet houden aan een dergelijk contract voor de desbetreffende gemeente hebben?

Antwoord 5

Wecycle heeft met 414 Nederlandse gemeenten een afgiftecontract afgesloten.

16% hiervan geven waardevol elektronica-afval met restwaarde af aan partijen buiten het Wecycle systeem, om een zo hoog mogelijke opbrengst te realiseren.

Wecycle gaat binnenkort met deze gemeenten in gesprek. Indien zij zich niet aan het afgifteovereenkomst willen houden, zal Wecycle nadere stappen ondernemen.

Vraag 6

Deelt u de mening dat, zelfs al zou het in formele zin niet strafbaar zijn, de overheid alleen al vanuit een voorbeeldfunctie geen medewerking zou moeten verlenen aan het verkopen van afval als dat tot gevolg heeft dan in andere landen kinderen onder gevaarlijke omstandigheden sloopwerkzaamheden moeten verrichten? Zo ja, hoe gaat u in overleg met de VNG een einde aan deze praktijken maken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja, ik deel die mening. Ik wil de keten verder sluiten en meer zicht krijgen op de stromen, zodat bekend is waar deze blijven. Ik ga dat aanpakken bij de implementatie van de herziene Europese WEEE-richtlijn, die het afvalbeheer van elektr(on)ische apparatuur regelt. Nederland moet deze wijziging vóór 14 februari 2014 omzetten in nationale regelgeving.

Bij deze omzetting zal worden gekeken hoe de keten verder gesloten kan worden, zodat illegale lekken verder teruggedrongen kunnen worden. Ook een wijziging van de registratie, waardoor meer stromen in kaart worden gebracht, behoort tot de opties. Vanzelfsprekend ga ik, vóór dat er keuzes gemaakt worden, in overleg met de verschillende stakeholders, waaronder de VNG.